

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота з методики навчання англійської мови на тему:
«Формування лінгвосціокультурної компетентності
учнів 7 класу в процесі навчання англомовного читання»

Студентки групи **СОа 19-19**
Педагогічного факультету германської,
романської та слов'янської філології освітньої
програми «Іноземні мови та літератури,
методика навчання іноземних мов і зарубіжної
літератури (англійська мова і друга
західноєвропейська мова)» за спеціальністю 014
Середня освіта
Чорної Аліни Олександрівни

Члени комісії:

_____ Борецька Г. Е.
(підпис)
_____ Кузьменко Ю. В.
(підпис)
_____ Устименко О. М.
(підпис)

Науковий керівник:

канд. пед. н., доц. Устименко О. М.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ	
ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ	
ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ЧИТАННЯ	
	8
1.1. Вимоги до формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англomовному читанні учнів основної школи	8
1.2. Зміст, цілі, етапи інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англomовному читанні учнів основної школи	13
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ	
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7 КЛАСУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	
АНГЛОМОВНОГО ЧИТАННЯ	
	18
2.1. Вивчення та узагальнення педагогічного досвіду інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англomовному читанні учнів 7 класу.....	18
2.2. Фрагменти уроків для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англomовному читанні учнів 7 класу	22
ВИСНОВКИ	44
РЕЗЮМЕ.....	Error! Bookmark not defined.
SUMMARY.....	Error! Bookmark not defined.
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЛО – лексична одиниця

ЛСК – лінгвосоціокультурна компетентність

НМК – навчально-методичний комплекс

ВСТУП

Актуальність теми полягає в потребі сучасного суспільства в епосі глобалізації сприяти осмисленню актуальних лінгвосоціокультурних процесів, а також інтегрувати у розвиток суспільства лінгвосоціокультурні знання. Текст лінгвосоціокультурного, краєзнавчого характеру є базовою одиницею лінгвосоціокультурної інформації в цілому, виступає одним з головних способів її подачі та закріплення у свідомості учня. Робота з лінгвосоціокультурними текстами є актуальною для учнів класів основної школи і активно проводиться на уроках іноземної мови, таким чином знайомить учнів з культурними та соціальними особливостями країни виучуваної мови. Процес набуття ЛСК через читання дозволяє не тільки генералізувати основні лінгвосоціокультурні поняття, а й створити у свідомості учнів загальний образ. Текст дозволяє не тільки семантизувати основні поняття, а й створити у свідомості учнів образ, що розширює таким чином їх когнітивну базу, оскільки у структуру культурного концепту входять понятійний і образний елементи.

Проблему формування англomовної лінгвосоціокультурної компетентності (ЛСК) учнів і студентів вивчали українські і зарубіжні науковці (Н. Ф. Бориско, Н. Д. Гальскова, І. А. Зимня, Л. Г. Кожедуб, Ю. В. Кузьменко, М. Л. Писанко, Л. П. Рудакова, В. В. Сафонова, Г. В. Єлізарова, П. В. Сисоєв, О. Б. Тарнопольський, Г. С. Тер-Мінасова, С. І. Шукліна, О. Г. Квасова, І. Бронетко, М. Дука, А. Олянич, О. Романюк, Н. Теличко, Л. Г. Голованчук, О. В. Бирюк, Tomalin B., Stempleski S., Byram M., Neuner G., Krashen S., Kramsh C., Hermes L., Wierzbicka A., Driscoll J. та ін.). Роботи О. Бондаренко, Т. Верещагіної, О. Воробйової, В. Сафонової, Г. Томахіна, Т. Цветкової, Н. Бориско, Ю. Кузьменко, Л. Голованчук, О. Квасової присвячені вивченням методів формування лінгвосоціокультурної компетентності в ЗЗСО.

У своєму дослідженні О.В. Бирюк [3], наприклад, розкриває формування ЛСК у процесі читання текстів публіцистичного стилю та визначає зміст ЛСК

низкою красзнавчих та соціокультурних навичок, знань та вмінь, а також відокремлює компонент особистісної готовності учня до комунікації з носіями іноземної мови та культури – це й же аспект формування ЛСК під час навчання ІМіК відображений у методиці за ред. С.Ю. Ніколаєвої [9].

У процесі вивчення іноземної мови учні знайомляться з новою культурою, тому надзвичайно важливою є здатність зрозуміти ті чи інші особливості її розвитку, ураховувати правила поведінки, норми етикету, певні стереотипи при спілкуванні з носіями мови. У підручнику з методики за редакцією Ніколаєвої С. Ю. [9] визначено, що соціокультурна компетентність формується як певні фонові знання, обізнаність учнів щодо різних явищ суспільно-культурного життя, певних загальноприйнятих норм, моделей поведінки, що визначають стиль побуту тощо.

Стрімкі зміни у сфері освіти в Україні, пов'язані з гуманізацією і демократизацією системи, з перетвореннями економіки змінюють місце й роль системи освіти у процесі соціального та культурного розвитку. Навчання у школі має забезпечити формування в школярів нових компетентностей, знань, навичок та умінь, способів діяльності, які їм знадобляться у новому інформаційному середовищі, для здобуття освіти в умовах широкого використання сучасних інформаційних технологій навчання, а також нового цілісного світорозуміння та інформаційного світогляду. Нові державні стандарти НУШ диктують новий підхід до навчання [15], суть якого полягає не лише у перегляді методики викладання окремих аспектів мовної системи, а й у забезпеченні культурознавчої спрямованості навчання. Навчання іноземної мови на основі ознайомлення учнів з культурою, традиціями та реаліями країн виучуваних мов є нині одним з базових принципів навчання предмету. Залучення школярів з допомогою іноземної мови до іншої культури дозволяє краще усвідомити культуру своєї країни, сприяє формуванню вміння її у умовах міжкультурного спілкування.

Отже, формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів основної школи є необхідною умовою для розвитку особистості кожного учня, яка

забезпечить взаємодію із співрозмовниками різних культур, міжнародну співдружність та діалог культур.

Об'єктом дослідження є процес інтегрованого формування ЛСКта компетентності в англomовному читанні учнів основної школи.

Предметом дослідження виступає методика інтегрованого формування в учнів 7 класу ЛСКта компетентності в англomовному читанні.

У зв'язку з цим **мета** курсової роботи складає дослідження методики інтегрованого формування в учнів 7 класу ЛСКта компетентності в англomовному читанні.

Завдання дослідження такі:

1) визначити вимоги до формування ЛСКта компетентності в англomовному читанні учнів основної школи;

2) охарактеризувати зміст, цілі, етапи інтегрованого формування ЛСК та компетентності в англomовному читанні учнів основної школи;

3) вивчити та узагальнити педагогічний досвід інтегрованого формування ЛСКта компетентності в англomовному читанні учнів 7 класу;

4) розробити фрагменти уроків для інтегрованого формування ЛСК та компетентності в англomовному читанні учнів 7 класу;

5) провести пробне навчання.

Задля досягнення поставлених завдань використано такі **методи** дослідження:

1) ознайомлення з чинними державними документами в галузі середньої освіти з проблематики дослідження;

2) опрацювання наукових і навчальних джерел з методики навчання іноземних мов і культур з теми курсової роботи

3) спостереження на уроках за процесом формування англomовної ЛСК учнів 7 класу школи № 85 м. Києва в процесі англomовного читання;

4) вивчення досвіду вчителів школи № 85 м. Києва з формування ЛСК учнів 7 класу під час англomовного читання;

5) пробне навчання.

Наукова новизна полягає в узагальненні вивченого наукового досвіду щодо формування ЛСК в процесі навчання читання англійською мовою учнів 7 класу.

Практичне значення курсової роботи відображене в розробці фрагментів уроків для інтегрованого формування ЛСК та компетентності в англійській мові вчителів 7 класу.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ЧИТАННЯ

1.1. Вимоги до формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англomовному читанні учнів основної школи

Освітня діяльність у закладах загальної середньої освіти здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [15]. Вимоги та критерії оцінювання за очікуваними результатами навчання англійської мови у учнів основної школи визначається Державним стандартом базової середньої освіти. Вивчення іноземних мов у 2022/2023 н.р. учнями 6-9 класів здійснюється також і за Навчальною освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 408 [14].

Читання як вид мовленнєвої діяльності і оволодіння ним, як компетентністю є однією з головних практичних цілей навчання іноземної мови в середній класах. Мнемічна діяльність, яка є рисою читання та супроводжує цей процес, забезпечує запам'ятовування нових для учнів лексичних одиниць, зв'язків між ними у зразку мовлення, а також граматичних явищ, наповнення граматичних структур, порядку слів у граматичних структурах та інше [9, с. 370].

Читання текстів іноземною мовою не тільки розвиває мислення та когнітивні здібності учнів основної школи, а й допомагає усвідомити особливості функціонування системи іноземної мови, а й з тим і глибше зрозуміти особливості рідної мови. Інформація, яку отримує учень з іншомовних текстів, формує його світогляд, збагачує країнознавчими знаннями про історію, культуру, економіку, політику, побут країни, мову якої він вивчає [8 с. 20]. Велика розумова робота,

котра виконується читачем з метою проникнення у зміст тексту, розвиває мовну здогадку та антиципацію, самостійність у подоланні мовних та смислових труднощів, інтерес до оволодіння іноземною мовою[9.с. 380]

У чинній навчальній програмі з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов зазначені характеристики досягнень учнів на завершення основної школи за рівнями навчальних досягнень за усіма видами мовленнєвої діяльності – компетентність читання, як комунікативний рецептивний вид мовленнєвої діяльності, охарактеризована такими комунікативними вміннями та рівнями володіння англійською мовою [11, с. 20] (див. Табл.1):

Таблиця 1

**Очікувані результати володіння учнями 9 класу
читанням як комунікативним видом діяльності**

Комунікативне вміння	Рівень та дескриптори володіння англійською мовою на кінець 9-го класу відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.
В цілому	Розуміє короткі прості тексти на знайомі теми конкретного типу, побудовані на основі широковживаного мовного матеріалу, пов'язаного з побутом і навчанням.
Читання листів	Розуміє простий особистий лист, електронний лист або допис у мережі Інтернет, у якому автор пише на знайомі теми (напр., про друзів та сім'ю) або розпитує про них. Розуміє основні типи стандартних листів, електронних повідомлень і факсів (запити, замовлення, підтвердження) на знайомі теми.
Читання для орієнтування	Знаходить потрібну інформацію у практичних, конкретних передбачуваних текстах (напр., путівниках, рецептах), якщо у них використано простий мовний інвентар. Розуміє основну інформацію у коротких та простих описах товарів у брошурах та на веб сайтах (напр., портативні цифрові прилади, фотокамери і таке інше).
Читання для отримання	Знаходить конкретну інформацію у простішому писемному матеріалі у формі листів, брошур, коротких газетних статей,

інформації та аргументування прочитаного	що описують події. Розуміє в загальних рисах новини, в яких повідомляється про події, що стосуються відомих тем, якщо зміст знайомий і передбачуваний. Знаходить основну інформацію в коротких новинах чи простих статтях, у яких цифри, імена, ілюстрації та заголовки відіграють важливу роль і допомагають зрозуміти текст.
Читання інструкцій	Розуміє правила та інструкції (напр., правила безпеки, дорожнього руху), якщо у них використано простий мовний інвентар. Розуміє короткі письмові інструкції з покроковими ілюстраціями (напр., для підключення нового обладнання).
Читання для задоволення	Розуміє достатньо для того, щоб читати короткі, прості історії та комікси, в основі яких лежать знайомі, конкретні ситуації, а мовні засоби часто вживані у повсякденному спілкуванні. Розуміє основні думки у коротких журнальних статтях і записах у путівниках, які пов'язані з конкретними повсякденними темами (напр., захоплення, спорт, дозволя, тварини).

За обсягом англомовні тексти для читання у 7-му класі мають складати 150-200 слів [11, с. 24]. Держстандартом базової середньої освіти 2020 року визначаються такі вимоги до обов'язкових результатів навчання англомовному читанню в учнів 7-9 класів (див. Табл. 2) [6, с. 185].

Таблиця 2

Вимоги до обов'язкових результатів навчання читання учнів 7-9 класів

Конкретні результати	Орієнтири для оцінювання
розуміє прочитані листи, якщо в них використано прості мовні засоби	виокремлює необхідну інформацію, отриману з особистих листів визначає основний зміст простих онлайн-повідомлень
розуміє письмовий текст, здійснює пошук необхідної інформації, якщо в ньому використано прості мовні засоби	знаходить необхідну інформацію в простому тексті, викладеному у письмовій формі знаходить інформацію у списках та

	<p>виокремлює необхідні деталі</p> <p>розпізнає знайомі часто вживані написи, оголошення у громадських місцях</p>
<p>розуміє прочитаний текст, здійснює пошук інформації та аргументації, якщо використано прості мовні засоби</p>	<p>виокремлює відповідну інформацію з текстів, які описують людей, місця, повсякденне життя, культуру тощо, якщо в них використано прості мовні засоби</p> <p>розпізнає інформацію, подану в ілюстрованих брошурах і туристичних картах</p> <p>визначає факти в короткому описі чи розповіді на теми, що стосуються повсякденної діяльності, якщо в них використано прості мовні засоби</p> <p>виокремлює інформацію, яка належить до особистої, розміщену в Інтернеті</p>
<p>сприймає письмові інструкції, якщо в них використано прості мовні засоби</p>	<p>встановлює послідовність виконання простих інструкцій до побутових пристроїв, продуктів харчування, якщо вони ілюстровані та викладені не як суцільний текст</p> <p>визначає етапи приготування страв за простими рецептами, зокрема у разі, коли вони ілюстровані</p>
<p>добирає та читає тексти, якщо в них використано прості мовні засоби</p>	<p>визначає, про що йдеться у коротких розповідях, коміксах, описах життя людей тощо, та складає уявлення про героїв</p> <p>знаходить важливу інформацію, яка подається в короткому описі людини</p>

Формування ЛСК інтегрується у процес оволодіння учнями всіма мовленнєвими і мовними компетентностями. Однак дотепер програмою чітко не визначено і не описано рівні розвитку ЛСК і не співвіднесено їх з рівнями сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів різних ступенів навчання, в тому числі в учнів середніх класів. В рамках програмних тем учні середніх класів ознайомлюються з особливостями культури, звичаїв, традицій, свят виучуваної мови. «На цьому рівні формування ЛСК передбачає розвиток таких навичок та вмій[9, с.433]:

- розуміти основний зміст текстів країнознавчого і соціокультурного характеру;
- знаходити у цих текстах культурознавчу і країнознавчу інформацію і зіставляти її з феноменами рідної культури;
- розпізнавати в текстах ЛО з національно-культурною семантикою, правильно тлумачити їх, розуміти і вживати;
- оволодівати типовими формами мовленнєвого етикету (насамперед рецептивно);
- готувати і презентувати проекти і доповіді про країну;
- розвивати соціокультурну чутливість і спостережливість, виховуючи собі толерантність і неупередженість».

Дослідивши Модельну навчальну програму «Іноземна мова 5-9 класи для закладів загальної середньої освіти» (автори: Редько В.Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І. та ін.), що рекомендована Міністерством освіти і науки України наказом від 12.07.2021 №795 [10], можна виокремити такі очікувані результати набуття лінгвосоціокультурних знань: учень виконує та реагує на широкий спектр мовленнєвих функцій, використовуючи поширені засоби їх вираження в нейтральному реєстрі, усвідомлює основні правила ввічливості та діє у відповідності до них, усвідомлює і звертає увагу на найважливіші відмінності між звичаями, звичками, правилами поведіння, цінностями та ідеалами, характерними для власної спільноти та країни виучуваної мови, розуміє

особливості повсякденного життя та його умови в країні виучуваної мови, а також усвідомлює соціальні звички/умовності/стереотипи поведінки (пунктуальність, одяг, харчування, поведінка, звичаї, святкування тощо) в країні виучуваної мови[10].

На основі аналізу літератури з проблеми дослідження можна дійти висновку про те, що в результаті сформованості ЛСК за допомогою текстів, полікультурна мовна особистість [8 с. 27] повинна мати наступну характеристику в іншомовному міжкультурному спілкуванні, які пов'язані із сприйняттям, розумінням та інтерпретацією іншомовних текстів :

- емоційна культура – поведінка відповідає соціальному середовищу країни виучуваної мови
- культура мислення – пізнавальна діяльність відповідає здатності сприйняття та розуміння текстів, а також їх породження
- мовна культура – здатність адекватно інтерпретувати знання і уявлення у певному соціумі
- культура мовлення – знання та вміння, що забезпечують здатність доречно висловлюватися в відповідній комунікативній ситуації
- узагальнювати свій особистий досвід у процесі іншомовного спілкування та оцінювати його результати[5, с. 33].

Підсумком вивчення іноземної мови та «іншої» культури служить прагнення до діалогу на міжкультурному рівні та до позитивного сприйняття нерідної культури. ЛСК компетенція відіграє тут важливу роль, оскільки саме вона сприятливо позначається на взаємодії міжкультурами [5, с.33].

1.2. Зміст, цілі, етапи інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англомовному читанні учнів основної школи

Уводячи у поняття «соціокультурна компетентність» ідею розширення

знань про соціокультурну специфіку країн виучуваної мови, підкреслюється важливість вдосконалення «...умінь будувати свою мовленнєву та немовну поведінку адекватно специфіці, що складається діяльності соціокультурного контексту розуміти та інтерпретувати лінгвокультурні факти, ґрунтуючись на сформованих ціннісних орієнтаціях» [17, с. 15]. «Соціокультурна компетенція позначає певну змістовну основу, рівень володіння культурно-історичними, лінгвокраїнознавчими, соціокультурними та лінгвістичними (мовними) знаннями, вербальним кодом та паралінгвістичними засобами тієї чи іншої мови», зазначає Н.М. Андронкіна [2].

ЛСК – комплекс широких знань про країну та людей, які проживають у ній, соціально-культурних аспектах країни разом із готовністю та можливістю застосувати отримані знання у спілкуванні з носіями іншої культури та мови [1]. Крім того, ЛСК також включає в себе здатність до порівняння: наприклад, порівнюються особливості історії, культури, менталітету рідної країни з країною виучуваної мови, що у свою чергу розвиває рису толерантної особистості [1]. Лінгвосоціокультурна компетентність за своєю суттю складається з кількох складових, прийнято чотири компоненти:

- 1) знання соціокультурного характеру;
- 2) спілкування, побудоване на досвіді, тобто його стиль та можливість правильно трактувати культурні події іншомовної країни;
- 3) внутрішнє ставлення людини до культурних фактів, що відбуваються в іншій країні;
- 4) здатність правильно і вчасно вживати національно-марковану лексику незалежно від сфер спілкування.[7, с. 35]

Як було вже зазначено раніше, програмою не сформульовано чітких вимог до рівнів володіння ЛСК на різних ступенях навчання, однак, базуючись на описаному змісті і структурі ЛСК, можна таким чином визначити мету її формування в основній школі. В рамках тем, визначених програмою, учні основної школи ознайомлюються з особливостями культури, звичаїв, традицій,

свят. «На цьому рівні формування ЛСК ставить за мету розвиток таких навичок та вмінь:

- розуміти основний зміст текстів країнознавчого і соціокультурного характеру;
- знаходити у цих текстах культурно- і країнознавчу інформацію і зіставляти її з феноменами рідної культури;
- розпізнавати в текстах ЛО з національно-культурною семантикою, правильно тлумачити їх, розуміти і вживати;
- оволодівати типовими формами мовленнєвого етикету (насамперед рецептивно);
- розвивати соціолінгвістичну і соціокультурну чутливість і спостережливість, виховуючи собі толерантність і неупередженість» [16, с. 119].

Оскільки ЛСК є частиною різних іншомовних комунікативних компетентностей та формується інтегровано у процесі їх набуття, розглянемо етапи формування ЛСК у процесі набуття компетентності в читанні. Алгоритм формування ЛСК в читанні можна описати наступним чином [9, с. 381]:

а) Дотекстовий етап: ознайомлення з предметом і ситуацією спілкування, зняття змістовних і лексичних труднощів, ініціюється прогнозування змісту тексту, порівнюється аналогічні зміст і проблеми з рідною культурою, аналізуються ймовірні шляхи їх розв'язання в обох культурах. Таким чином, на цьому етапі важливо виявити в учні об'єм їх лінгвосоціокультурних знань. Почати дотекстовий етап можна так: «What associations arise in your mind when you hear...?», «Make a mind-map of...», «Look at the picture, what can you say about the thing described on it?».

б) Текстовий етап: цей етап вже більше орієнтований на практику, учні поступово дізнаються більше о країні виучуваної мови, знайомляться з новими для себе країнознавчими фактами про країну. Перед учнями ставиться завдання прочитати текст: «Read the text about... », з метою детального/глобального розуміння або вилучення конкретної країнознавчої/соціокультурної інформації.

Наприклад, перед читанням тексту про пам'ятки Лондону (тема «Подорож»): Що визнаєте про Лондон? Дайте відповіді на запитання нижче, а потім прочитайте текст і перевірте правильність своїх відповідей:

1. What is Big Ben and where is it built?
2. What do people call a London Eye?

в) Після текстовий етап. Цей етап є дуже об'ємним і пов'язаний з декількома видами когнітивної діяльності учнів. Спочатку, учні проводять категоризацію отриманих фактів – аналізують та порівнюють отриману інформацію з середовищем в Україні, країні виучуваної мови, у світі в цілому. Такі дії направлені на руйнування соціокультурних стереотипів: «Analyze the text and say what... means in different countries. Compare ... in our native culture, in British and American culture, try to find common things and differences». Далі, учні проводять продуктивно-творчу діяльність: «Make a report about...», «Write an essay about». І на завершальному кроці – рефлексія, учні аналізують результат усіх отриманих знань. Задля більшої ефективності даного етапу, можна використовувати різноманітні ігри та проводити дискусії щодо прочитаного матеріалу.

Основні критерії відбору текстів для англomовної читання для учнів основної школи можна охарактеризувати наступним чином [9, с. 379]:

- Науковість – подана інформація у текстах повинна бути достовірною, загальновідомою та фактично підтвердженою;
- Вікова відповідність – зміст текстів повинен відповідати віковому інтелектуальному розвитку учнів, а також задовольняти їх емоційні та пізнавальні потреби;
- Культурологічна достовірність – відібрані тексти в навчальних матеріалах повинні нести актуальну культурознавчу та регіонально-географічну інформацію, знайомити учнів з особливостями менталітету суспільства країни, мову якої мови вивчають;
- Виховна цінність – тексти повинні також інтегровано впливати на морально-етичне виховання учнів;

- Різноплановість – матеріал для читання має бути представленим у різних видах мовлення, як у діалогічному, так і в монологічному. Типи текстів також мають бути різноманітними і подаватися у різних комунікативних ситуаціях.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7 КЛАСУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО ЧИТАННЯ

2.1. Вивчення та узагальнення педагогічного досвіду інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англомовному читанні учнів 7 класу

Протягом педагогічної практики з англійської мови в 1-му семестрі цього навчального року в ЗЗСО № 85 м. Києва я відвідувала та аналізувала уроки як вчителів школи, так і студентів-практикантів. Слід зазначити, що педагогічну практику я проходила у режимі «онлайн», і тривалість уроку складала 25 хвилин. Крім того, через регулярні повітряні тривоги та відключення електропостачання, уроки у 7-В класі доводилося переносити в асинхронну форму – учні самостійно виконували завдання в навчальних матеріалах на платформі «Google Class».

На жаль, на відвіданих мною уроках був відсутній компонент ЛСК не тільки у процесі читання, а й по суті взагалі, лише на одному уроці я відзначила лінгвосоціокультурний компонент, інтегрований у процес формування компетентності в аудіюванні: учні мали прослухати короткий подкаст на тему «USAtoday. Centralpark» та виконати до нього низку завдань. Загалом, протягом відвіданих мною уроків учням не був поданий матеріал, який би містив лінгвосоціокультурний компонент, як-от: фонова та безеквівалентна лексика, чи прислів'я, приказки, маркери соціальних стосунків і т.д.

До того ж, протягом моєї практики учні вивчали такі програмні теми, як «Sport», «Shopping» та ін. Однак, на мою думку, в них також можна було інтегровано внести лінгвокраєзнавчий аспект, наприклад, подати учням інформацію про спортивні змагання в Британії та США, розкрити який спорт є для країн національним та ін.. Вивчаючи тему «Shopping», можна було використати тексти для читання, які б містили більше мовних кліше, а також

проілюструвати їх практичне використання у соціальних стосунках в окремих комунікативних ситуаціях, розкривши таким чином норми соціальної поведінки в англomовних країнах.

У процесі практики 7-В клас, за яким я була закріплена, працював за навчально-методичним комплексом(НМК)«Next Move 4», Pearson, 2014. Даний НМК складається з Student's Book (підручник) by Katherine Stannett and Fiona Beddall, Workbook (робочий зошит) by Bess Bradfield, книжка для вчителя з відповідями та докладними методичними порадами до проведення уроків за підручником та організації домашньої роботи учнів за робочим зошитом й додатковими навчальними матеріалами (extra activities) – Teacher's book by Timothy John Foster, а також аудіододатки. Проаналізуємо Student's Book та Workbook на наявність текстів краєзнавчого та соціокультурного характеру, а також систему вправ до них.

Підручник (Student's Book) складається з 9-ти розділів, кожен з яких присвячено окремій темі. Крім того, після кожних трьох розділів наявні завдання для повторення й систематизації вивченого матеріалу – «Review». У кожному розділі, що складається з 10 сторінок, наявні в середньому 3-4 повноцінних тексти для читання та супутні вправи, а також тексти діалогів різних типів (діалогі-розпитування, -домовленість, -обмін враженнями та -обговорення), для подальшого навчання вести бесіду в типових комунікативних ситуаціях.

Подані у підручнику тексти відповідають наступним вимогам [9]:

- характеризуються науковістю змісту, тобто подана інформація базується на енциклопедичному матеріалі про країну виучуваної мови, а також включає в себе інформацію з науково-популярних джерел;
- відповідає особливостям вікового розвитку учнів, а також задовольняє їх пізнавальні та емоційні запити;
- зміст поданих текстів містить виховний компонент, таким чином впливаючи на морально-етичні цінності учнів;
- наявні тексти різних форм мовлення: монологічні висловлювання,

діалоги, статі, які в свою чергу відображують особливості спілкування у різних комунікативних ситуаціях.

У підручнику представлені автентичні тексти публіцистичного та офіційно-ділового стилю, таких типів, як публіцистичний (науково-популярні та газетні статті) та прагматичний (листи, розмови, повідомлення). Тематика текстів (такі, як сім'я, майбутня професія, спорт, харчування, Велика Британія та ін..) відповідає чинним програмним темам і охоплює особистісну, публічну та освітню сфери спілкування. Текстовий матеріал та завдання до нього у даному НМК навчає таким видам читання [9]:

- ознайомлювального – передбачає набуття вміння читання з розумінням основного змісту тексту. Учнями виконуються вправи на прогнозування змісту, ЛО семантизуються без перекладним способом, а саме за допомогою контексту, словотворчих елементів та ін.;

- переглядового – формує вміння читання з метою пошуку інформації. Базується на вже сформованих навичках учнів орієнтуватися в структурі тексту, розуміння прочитаного контролюється відповідями на запитання;

- вивчаючого – за мету ставить навчання читання з повним розумінням тексту. ЛО можуть семантизуватися як перекладом, так шляхом здогадки, наявні вправи на визначення головних смислових частин тексту, а також учням ставиться завдання на переказ прочитаного, коментування його рідною мовою.

Розглянемо формат роботи з текстами у підручнику на наступних прикладах. У розділі «Work for it» на перед текстовому етапі учням пропонується вправа на прогнозування змісту тексту, таким чином уводячи учнів до контексту. Тип та вид вправи – комунікативна, читання з метою одержання інформації (див. Мал. 1).

Reading

1 Read the webpage quickly. Choose the best description.

- 1 It describes different job opportunities for young people when they leave school.
- 2 It advises students on how to apply for a job.
- 3 It describes a scheme to get experience of work before leaving school.

Мал.1.Вправа на передтекстовому етапі

Після цього – текстовий етап і вправа на загальну перевірку розуміння прочитаного, а саме комунікативна, рецептивна вправа у форматі тесту альтернативного вибору (див. Мал.2)

2 2.18 Read the webpage again. Are the sentences true (T), false (F) or don't know (DK)?

- 1 Most UK students aged 14 or 15 do a week of work experience. **T**
- 2 Rema is still at school.
- 3 Jed didn't like the people at the building supplies firm.
- 4 Babblefish wants to be a Maths teacher.
- 5 Clarkson is good at repairing vehicles.
- 6 Clarkson isn't looking forward to going out on a test drive.
- 7 Batgirl is going to help with teaching sports on her placement.
- 8 She probably won't use the phone during her week at the sports centre.

Work Experience

← → C H

Work Experience

Rema

Today, we're looking at work experience. In UK schools, most students do a week of work experience when they are 14 or 15 years old. It's a great chance to find out about the skills you will need for the world of work.

Rema did her work experience at a local mobile phone shop and loved it! When she left school, she applied for a job there and now she's the area manager.

Jed got a work placement with a building supplies firm. He prepared some spreadsheets for the sales team, attended a marketing meeting and did a lot of photocopying. 'Some of the work was boring,' says Jed, 'but the people were great.'

Tell us about your plans. What are you going to do for your work experience?

COMMENTS

I'm going to spend a week at a primary school because I want to be a teacher. I'm going to observe some Maths classes and accompany the children on a school trip to a farm. I'll probably be very tired by the end of the week, but I'm really looking forward to it. **BABBLEFISH**

I've got a placement with the Police Vehicle Workshop, where mechanics repair police cars. I love trying to understand how vehicles and machines work, so I think this placement will be really interesting. I'm going to help the mechanics, wash and clean the cars and, best of all, I'm going to go out on some test drives with the mechanics! **CLARKSON**

I love sport, especially tennis, so I've got a work placement at my local sports centre. I'm going to assist with beginners' tennis coaching and organise the sports equipment. I'll probably also work on reception, make appointments for gym training sessions, take payments and deal with telephone enquiries. **BATGIRL**

Мал.2. Вправа на після текстовому етапі

Розглядаючи даний приклад роботи з текстом у підручнику, можна виділити наявність таких мовленнєвих засобів з лінгвосоціокультурною специфікою: відображення соціальних реалій Великобританії, наявність безеквівалентної лексики (наприклад, «a primary school» та ін.) сталих виразів.

Наповненість робочого зошиту (Workbook) більшою мірою складає матеріал для формування мовних компетентностей. Більшість наявних текстів для формування компетентності читання не включають в себе лінгвокультурний аспект. Книжка для вчителя, у свою чергу, містить методичні рекомендації, а також відповіді до вправ. Таким чином, можна зробити висновок, що даний НМК містить недостатню кількість текстів для інтегрованого формування ЛСК в ході читання.

2.2. Фрагменти уроків для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в англomовному читанні учнів 7 класу

З опорою на досліджений теоретичний матеріал та практичний досвід, розглянемо розроблені мною фрагменти уроків на навчання кожного виду читання: ознайомлювального, переглядового, вивчаючого.

Перший фрагмент уроку присвячено навчання **ознайомлювального читання**. Розроблено на основі матеріалу з автентичного підручника «Identity A2 to B1 Student`s Book». Текст, представлений у розробці, взятий з тематичного розділу під назвою «Live and learn!» [23, с. 40].

Мета уроку: навчання учнів ознайомлювальному читанню, а саме розуміти основну інформацію з тексту.

Оснащення уроку: фотографії до пояснення поняття boarding school, картки з запитаннями до тексту.

Етап. Прийом	Хід уроку
<p>1. Дотекстовий етап</p> <p>Прийом 1: слухання пояснень вчителя</p> <p>Прийом 2: прогнозування змісту тексту за назвою</p> <p>Прийом 3: переклад та тлумачення ЛО</p>	<p>T: Guys, you are used to go to school every day, to have classes, to communicate with your classmates and do different kind of activities. Could you imagine that you could learn in another way, for example, stay at home and have no classes? Would you like to choose personally, which subjects to learn and which don't? Imagine, in this case, you may not learn math or learn just art, would you like it? Of course, it has advantages and disadvantages – переваги та недоліки. Actually, such kind of education is more popular in Britain and USA. In general, their system of education is different from Ukrainian. The educational system in the UK is divided into four main parts, primary education, secondary education, further education and higher education.</p> <p>So, as we've already discussed, not all the children attend schools, some of the families choose to give their children education in another way. Now, we will discover more about it. Look at the headline, please. What do you think is an alternative school?</p> <p>T: Before reading the passages, let's discuss some words and phrases from the text. Starting with the first passage, an independent co-ed boarding school – is the kind of school, where pupils both live and learn. Moreover, these boarding schools can be separated – only for boys and only for girls. The pupils can visit their families weekly or at the end of the academic year, depends on whether the boarders are full-term or not. In Ukrainian we would translate it as «школа-пансіон». For the United Kingdom, the boarding school is a very long educational</p>

tradition. There are also different types of boarding schools, which are devoted (присвячені) to a certain type of education, for example, sports or military school – the pupils there are preparing for the sport or military career in the future. There are also religious, performing arts schools and many others. Let`s look at some pictures. On the first picture you can see some girls wearing uniforms, they are learning in the boarding school.

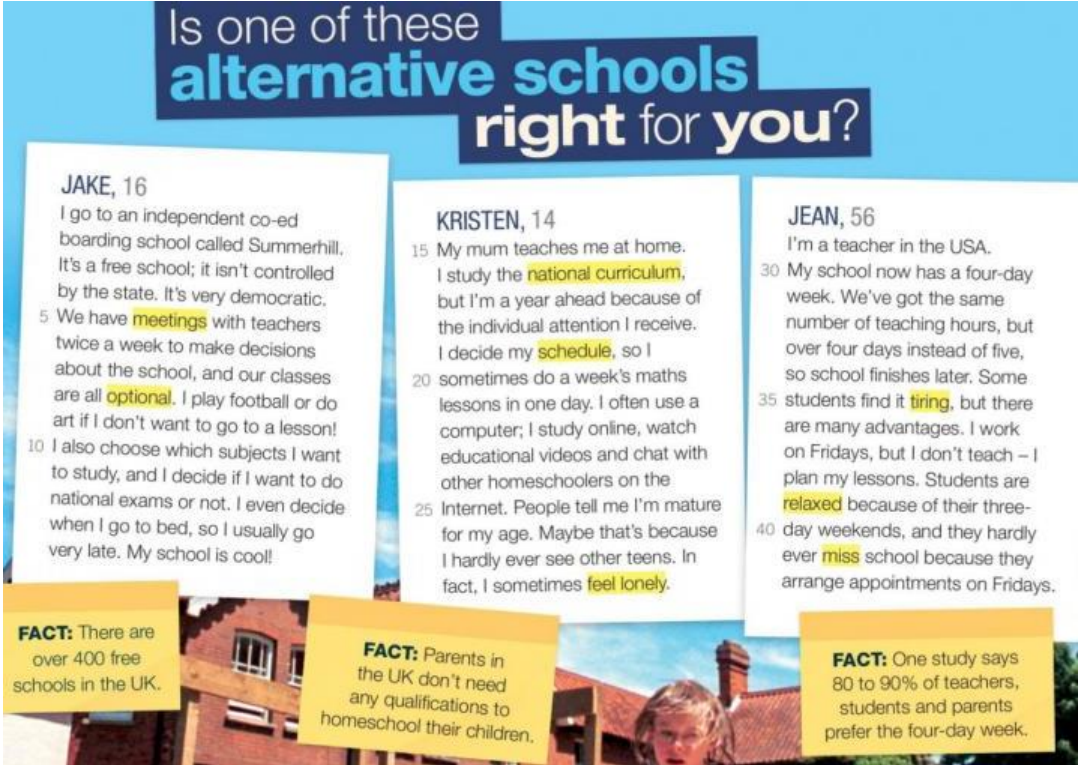
Here you can see the Taft School – the boarding school in the USA. It was founded in the 19th century and is considered to be very prestige.

On the last photo you can see the boys from a junior boarding school for boys in Massachusetts in the USA, starts in sixth grade.

Good, we continue. What do you think does word «optional» mean in Ukrainian? Right, it`s «факультативний». It means the format of classes, when you can choose to attend or in general, when you choose whether you want do something or not. For example: «I study in the seventh grade and except the regular lessons, like maths or literature, I can attend some optional, like dancing or singing lessons». Next, the word «schedule». Please, practice the pronunciation of it – /'ʃedju:l/. We translate this word as «розклад». You have it, for example, in your school diaries. The same with the word «mature». Pronounce it after me, please – /mə'tʃʊə/. To be mature means to be like an adult. For example, your parents are mature, they are adults, that`s why they have children and work. The next word is taken from the the «Fact» passage – «qualification», тобто «кваліфікація». This word means that a person, who has a special kind of qualification, studied it at the university or special college and now can work. For example, your teacher of mathematics has got the education and now she is a teacher – she is qualified as a teacher. Good, thank you, guys.

<p>2.</p> <p>Притекстовий етап</p> <p>Приєм 1: читання тексту</p>	<p>T: Now, read the passages, please, and discover, who are Jake, Kristen and Jean and what is special about them.</p> <p>Is one of these alternative schools right for you?</p> <p>JAKE, 16 I go to an independent co-ed boarding school called Summerhill. It's a free school; it isn't controlled by the state. It's very democratic. We have meetings with teachers twice a week to make decisions about the school, and our classes are all optional. I play football or do art if I don't want to go to a lesson! I also choose which subjects I want to study, and I decide if I want to do national exams or not. I even decide when I go to bed, so I usually go very late. My school is cool!</p> <p>FACT: There are over 400 free schools in the UK.</p> <p>KRISTEN, 14 My mum teaches me at home. I study the national curriculum, but I'm a year ahead because of the individual attention I receive. I decide my schedule, so I sometimes do a week's maths lessons in one day. I often use a computer; I study online, watch educational videos and chat with other homeschoolers on the Internet. People tell me I'm mature for my age. Maybe that's because I hardly ever see other teens. In fact, I sometimes feel lonely.</p> <p>FACT: Parents in the UK don't need any qualifications to homeschool their children.</p> <p>JEAN, 56 I'm a teacher in the USA. My school now has a four-day week. We've got the same number of teaching hours, but over four days instead of five, so school finishes later. Some students find it tiring, but there are many advantages. I work on Fridays, but I don't teach – I plan my lessons. Students are relaxed because of their three-day weekends, and they hardly ever miss school because they arrange appointments on Fridays.</p> <p>FACT: One study says 80 to 90% of teachers, students and parents prefer the four-day week.</p>
<p>3.</p> <p>Післятекстовий етап</p> <p>Приєм 1: відповіді на запитання стосовно основної інформації тексту</p>	<p>T: Nice, you read it. So, now let`s answer my questions to you.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Who are Jake, Kristen and Jean? 2. Which kind of school attends Jake? 3. Does Jake attend all the classes? 4. Who teaches Kristen, does she attend school? 5. What does Kristen do except the exercises? 6. How many days in a week study the pupils in the Jean`s school?

<p>Прийом 2: відповіді на запитання</p>	<p>7. How do feel pupils in the school where Jean is a teacher?</p> <p>T: Well done! Now, please read the «Fact»below each passage. Retell the texts and express your opinion on these card with questions:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In UK there are over 400 free schools. Would you like to have more such schools in Ukraine? 2. Would you like your parents to teach you? Why or why not? 3. Would you like to attend school less, than 5 days per week? If yes, then how often?
---	--

Другий фрагмент уроку присвячено навчанню **переглядового читання**. Створений на основі НМК «Focus 2 Student`s Book». Текст взято з тематичного розділу під назвою «Living» [22, с. 52].

Мета уроку: навчання учнів переглядовому читання, а саме визначення теми прочитаного.

Оснащення уроку: фотографії міст, фотографії та мапи до пояснення ЛО з тексту.

Етап. Прийом	Хід уроку
<p>1. Дотекстовий етап</p> <p>Прийом 1: слухання пояснень вчителя</p>	<p>T: Guys, do you like trips? Many of us like to travel, some of you have already been abroad, some travel around Ukraine. Every trip is special, whether it`s far from your home or not because it`s important to catch every moment and appreciate (цінувати) the emotions, especially, when you travel to the beautiful places. Our world is so diverse (різноманітний) and there are many amazing places around the planet. Look at these pictures of the most popular cities in Europe and say which cities are they.</p>

Прийом 2:
переклад та
тлумачення
ЛО

T: Before reading, I would like you to practice, how we pronounce in English the names of the places described and learn the Ukrainian translation of it. Repeat after me, please, and be attentive with the stress in each word:

1. The Grand Canyon – /ðəgrænd 'kænjən/ – Великий Каньйон.
This place is located in Arizona, United States, near the Arizona River. It`s one of the biggest canyons in the world.
You can see it on the picture:

2. Venice – /'venɪs/ – Венеція. This is a city in northeastern Italy. This city is famous because of its amazing view – it is located on the group of islands which are separated by water. People can swim through the city on the special boats – gondolas. Here it is:

3. The Grand Canal – /ðəgrændkə'næl/ – Великий канал – it is a water channel in Venice.
4. Christ the Redeemer – /kraɪstðeɪ'di:mə/ – «Христос-Спаситель», this is the statue in Rio de Janeiro, was built as a symbol of Christianity.

5. Rio de Janeiro – /ˌriːəʊdʒəˈniərəʊ/ – Рио-де-Жанейро. This city is the capital of Brazil.
6. Brazil – /brəˈzɪl/ – Бразилия. one of the biggest country in the world, which is located in South America. Look at the globe, here is :

7. The Coral Sea – /ðə ˈkɒrəlsiː/ – Корáлове мóре. The see in the South Pacific. You can see it on the map:

	 <p>8. Jordan – /'dʒɔːdʌn/ – It is a country in the Western Asia. The country is a monarchy, and is boarded by Saudi Arabia, Iraq, Syria and Israel. Here it is on the map:</p>
<p>2. Притекстовий етап Приєм 1: читання тексту</p>	<p>T: Now, you will discover which places we are suggested to visit before we die. First, read the questions, please. Then, let`s read the text itself and answer the questions.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Which of these texts deals with the facts about local public transport system? 2. Which place among described is supposed to be 17 million years old?

3. Which place is not built by people but is natural?
4. Which city is said to be lost but was rediscovered in 19th century?
5. From which place you can see the Atlantic Ocean?

FIVE PLACES TO VISIT BEFORE YOU DIE

CD-2.23 MP3-67

'Awesome' is how people describe the Grand Canyon! But words cannot describe it. You have to see it to believe it. The Grand Canyon in northwest Arizona, USA, is 446 kilometres long, 29 kilometres wide and about 1,800 metres deep. Scientists believe the canyon is 17 million years old. It is not the deepest or the longest canyon in the world. However, it is probably the most beautiful. The rocks change colour depending on the time of day, from red and orange to grey and ochre brown. The best view of the Grand Canyon is from a helicopter. But for a real adventure, you need to take a boat along the valley of the river Colorado.

VENICE, ITALY

The 'floating city' in northeast Italy is famous for its unique beauty and wonderful architecture. The city consists of around 117 islands and 409 bridges. You can walk through the narrow streets for hours and then sit in a square and admire the impressive buildings. St Mark's is the most famous square and the central point of the city. The public transport system is fantastic. For example, the famous *vaporetto* (river bus) only costs about 5 euros. It takes you all the way down the Grand Canal. Alternatively, you can pay around 150 euros to do the same trip on a gondola!

CHRIST THE REDEEMER, RIO DE JANEIRO, BRAZIL

The statue of Christ the Redeemer is 38 metres high and dominates the city of Rio de Janeiro. It is one of the best-known sights of this lively city. When visitors go to the top of the Corcovado mountain to visit the statue, they get a breathtaking view of the city. From there you can see other famous sights: the Sugar Loaf mountain, the Atlantic Ocean, the harbour and the long sandy beaches. As you drive up the narrow road to the top of the mountain, you pass *favelas* (slums), rich neighbourhoods and green rainforest.

	 <p>THE GREAT BARRIER REEF, AUSTRALIA</p> <p>It is one of the most amazing natural wonders of the world. It is located in the Coral Sea and covers 2,600 kilometres along the northeast coast of Australia. It consists of around 3,000 coral reefs and hundreds of tropical islands. It is a popular destination for scuba divers. They love the clear and shallow sea water and all the different types of fish. The golden sands of the tropical beaches attract about 1 million tourists each year.</p> <p>THE LOST CITY OF PETRA, JORDAN</p> <p>The lost city of Petra is located in the rose-coloured mountains of southwestern Jordan. This ancient city was once a busy trading centre and the capital of the Nabataean empire. It had a population of around 20,000. They made spectacular monuments from the pink limestone rock. The city was 'lost' for centuries. Nobody knows exactly when or why people left the city. Luckily, European travellers 'found' it again in the nineteenth century. Today you can visit the spectacular ruins on foot, on horseback or by camel.</p>
<p>3. Післятекстовий етап Прийом 1: відповіді на запитання</p>	<p>T: Good. Now let`s come back to the questions and answer them. From which place you can see the Atlantic Ocean?</p>

Прийом 2: висловлювання м власної думки щодо прочитаного	T: Well done! Now, please, express your opinion: which place among described you would like to visit the most? Which other cities or places would you add to the list «to visit before you die»?
--	--

Останній, третій фрагмент присвячено вивчаючому читанню. Фрагмент уроку розроблено на основі того ж самого НМК «Focus 2 Student`sBook». Текст запозичено з тематичного розділу «Invention» [22, с. 101]

Мета: навчити учнів вивчаючому читанню, а саме читанню з розумінням повної інформації.

Оснащення: фотографії та мапи до візуалізації ЛО, таблиці із запитаннями до знаходження відповідей у тексті та власного висловлювання, таблиці з датами та цифрами.

Етап. Прийом	Хід уроку
1. Дотекстовий етап Прийом 1: Слухання пояснень вчителя Прийом 2: прогнозування змісту тексту за ілюстраціями	T: All of you know that all the people in world have equal rights and we do not judge people according to his/her color of skin. However, the society wasn`t always tolerant. So, today we are talking about the period in the United States` history, when the movement for the civil rights just started its development. T: Now, look at this pictures in your books, please. What do you think is going on the first photo? So, yes, it is a demonstration, we can see here dozens of people, both white and black, they stand with the posters «We demand equal rights now!». It means that they demand different kinds of changes in the national politics for the

ДО НЬОГО

rights of colored people.

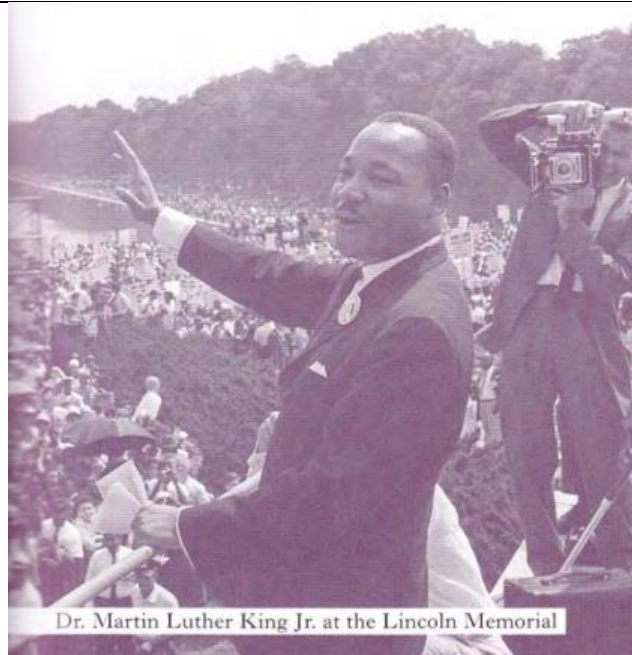

T: Let`s look at the next one, what do you think it illustrates?

T: We do you think a man keeps a distance from this woman? Yes, he sits on the other seat because a woman is Afro-American and at that time, people used to organize the public places in a certain way – white people and black people are separated. Looking at the last photo, who do you think this man is?

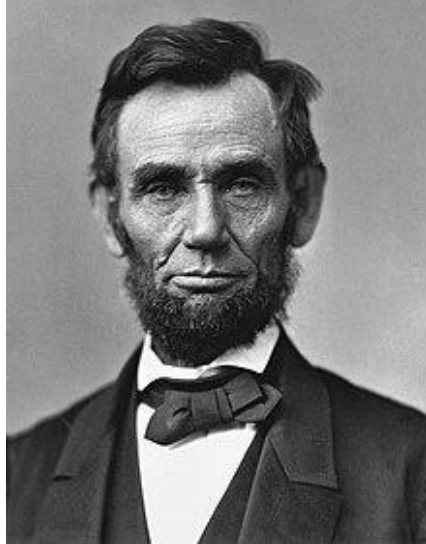
Прийом 3:
семантизація
ЛО за
допомогою
перекладу,
тлумачення та
візуальної
наочності

T: This man is dr. Martin Luther King Jr., is the American activist who was one of the most prominent leaders in the civil rights movement from 1955 until his death in 1968, he is famous as a main ideologist of the rights of colored people and also is a very good orator. We will discover more about his activity in the text.

T: Before reading, let`s learn some new words from the article.

- Freedom and justice – свобода і справедливість. These words are the main principles of human right around the world.
- Abraham Lincoln – Абрахам Лінкольн. He is the 16th president of the United States from 1861 until his assassination in 1865 – as the American president, he is famous for dozens of reforms in the state, as well, as the slavery abolishing, тобто скачування рабства. You can see him on the photo:

- Slavery – рабство. In context of the article, this definition describes the period in the American history from 1776 until 1865. Africans and African Americans had no rights, comparing to the people with white skin, and were used for hard work on the plantations and so on. On this old photo you can observe some people which were slaves.

- Kansas – Канзас, is a state in the Midwestern United States. You can see it on the map right here:

- The US Supreme Court – Верховний суд США, is the highest court in the United States. In Ukraine we have the analogy of it, according to our laws – Конституційний суд України.
- Alabama – Алабама, is a state in the Southeastern region of the United States. On the map:

- To be segregated and humiliated – бути відокремленим і приниженим
- Washington D.C. – Вашингтон, округ Колумбія, the capital of USA, formally the District of Columbia. Look at the map to remember:

	<ul style="list-style-type: none"> • Assassination – вбивство, murder for the political reason. For example, many activists who took part in the Revolution of Dignity, where assassinated – killed for political reasons. 	
<p>2. Притекстовий етап Приём 1: читання тексту</p>	<p>T: Well done! Read the questions in a table and then read the text to find the answers.</p> <table border="1" data-bbox="469 510 1197 1025"> <tr> <td data-bbox="469 510 1197 1025"> <ol style="list-style-type: none"> 1. What did Abraham Lincoln for the African American? 2. Was the racism completely stopped? 3. Who is Linda Brown? 4. Who is Rosa Parks? 5. What is the most popular speech of Martin Luther King? 6. How did Martin Luther King die? </td> </tr> </table>	<ol style="list-style-type: none"> 1. What did Abraham Lincoln for the African American? 2. Was the racism completely stopped? 3. Who is Linda Brown? 4. Who is Rosa Parks? 5. What is the most popular speech of Martin Luther King? 6. How did Martin Luther King die?
<ol style="list-style-type: none"> 1. What did Abraham Lincoln for the African American? 2. Was the racism completely stopped? 3. Who is Linda Brown? 4. Who is Rosa Parks? 5. What is the most popular speech of Martin Luther King? 6. How did Martin Luther King die? 		

The African American Civil Rights Movement took place in the USA between 1955 and 1968. But African Americans had fought for freedom and justice for many years before that.

⁵ The need for a Civil Rights Movement

In 1865 Abraham Lincoln declared the end of slavery. After this African Americans became full citizens of the USA and in 1870 men were given the right to vote. However, in the first half of the twentieth century racism against the black ¹⁰community was a huge social problem. In the 1950s racial segregation still existed: black people couldn't attend the same schools as white people; black and white people were separated on trains and buses and in other public areas such as restaurants and movie theaters.

¹⁵ Two key events

In the early 1950s in Kansas, a young black girl, Linda Brown, applied to a school near her house, but she wasn't accepted. Instead, she had to travel a long way to a black-only school. She became famous when her father fought against the local Board ²⁰of Education. Finally, the US Supreme Court agreed to stop segregation in public schools. Their victory helped all black children to get a better education.

In 1955 a forty-two-year-old black woman, Rosa Parks, sat near the front of a crowded bus in Alabama and refused to give up ²⁵her seat to a white man. Police were called and Rosa was put in prison. Rosa's actions inspired the black community to support the Civil Rights Movement. With Martin Luther King as their leader, they refused to use public transport for more than a year, until segregation on buses was stopped.

	<p>³⁰Dr. Martin Luther King Jr.</p> <p>Martin Luther King was one of the leaders of the Civil Rights Movement. He said, 'We are tired of being segregated and humiliated.'</p> <p>He believed that all men and women, black or white, ³⁵are equal members of the human race. Between 1955 and 1968 he travelled over six million miles and made more than 3,000 speeches. In August 1963 he gave his famous 'I Have a Dream' speech at the Lincoln Memorial in Washington, D.C. Over ⁴⁰250,000 people heard him say:</p> <p><i>"I have a dream that my four little children will one day live in a nation where they will not be judged by the color of their skin, but by the content of ⁴⁵their character. I have a dream today."</i></p> <p>In 1964 King was awarded the Nobel Peace Prize for his work to end racial discrimination. Tragically, on 4 April 1968 Martin Luther King was assassinated. He was thirty-nine years old.</p>		
<p>3.</p> <p>Післятекстовий етап</p> <p>Прийом 1: виконання тесту</p> <p>множинного вибору</p>	<p>T: Nice! Now, let`s check what did you learnt from the text. Look at the table with statements and choose whether it is true or false. Then, we will compare it with the right answers.</p> <table border="1" data-bbox="470 1630 1522 2022"> <tr> <td data-bbox="470 1630 1252 2022"> <p>1. The Civil Rights Movements started in the 19th century in Ukraine.</p> <p>2. In the 1950s black people still couldn`t attend the same schools as white people.</p> <p>3. The US Supreme Court didn`t stop the</p> </td> <td data-bbox="1252 1630 1522 2022"> <p>TRUE/FALSE</p> </td> </tr> </table>	<p>1. The Civil Rights Movements started in the 19th century in Ukraine.</p> <p>2. In the 1950s black people still couldn`t attend the same schools as white people.</p> <p>3. The US Supreme Court didn`t stop the</p>	<p>TRUE/FALSE</p>
<p>1. The Civil Rights Movements started in the 19th century in Ukraine.</p> <p>2. In the 1950s black people still couldn`t attend the same schools as white people.</p> <p>3. The US Supreme Court didn`t stop the</p>	<p>TRUE/FALSE</p>		

	<p>segregation.</p> <p>4. Martin Luther King was the leader of the Civil Rights Movement.</p> <p>5. Martin Luther King is still alive and continues his activity.</p>							
<p>Прийом 2: Пошук інформації в тексті</p>	<p>T: So, the first statement is false because the Movement started to progress between 1955 and 1968. The second one is true. Statement 3 is false because the US Supreme Court agreed to stop segregation. Number 4 is true and the last statement is false because Martin Luther King was assassinated.</p> <p>T: Now, look at this table with dates and numbers. Find in the text what are these dates of and what do these numbers describe?</p> <table border="1" data-bbox="705 1093 986 1482"> <tr><td>1865 – ...</td></tr> <tr><td>1955 – ...</td></tr> <tr><td>3000 – ...</td></tr> <tr><td>1963 – ...</td></tr> <tr><td>250 000 – ...</td></tr> <tr><td>1968 – ...</td></tr> </table>	1865 – ...	1955 – ...	3000 – ...	1963 – ...	250 000 – ...	1968 – ...	
1865 – ...								
1955 – ...								
3000 – ...								
1963 – ...								
250 000 – ...								
1968 – ...								
<p>Прийом 3: висловлювання власного враження з опорою на запитання</p>	<p>T: Well done! Please, express your opinion on the topic of the article while answering the questions in table.</p> <table border="1" data-bbox="472 1675 1519 1973"> <tr><td>1. How were black people discriminated in the 1950s?</td></tr> <tr><td>2. Why do you think Africans and African American fought for the equal rights?</td></tr> <tr><td>3. Why did Rosa Parks inspire the black community?</td></tr> <tr><td>4. Why do you think Martin Luther King was assassinated?</td></tr> </table>	1. How were black people discriminated in the 1950s?	2. Why do you think Africans and African American fought for the equal rights?	3. Why did Rosa Parks inspire the black community?	4. Why do you think Martin Luther King was assassinated?			
1. How were black people discriminated in the 1950s?								
2. Why do you think Africans and African American fought for the equal rights?								
3. Why did Rosa Parks inspire the black community?								
4. Why do you think Martin Luther King was assassinated?								

ВИСНОВКИ

Перший розділ роботи включає в себе два підрозділи. Перший підрозділ роботи розкриває очікувані результати навчання, затверджені Міністерством освіти України та чинними державними документами. Таким чином, Держстандартом базової середньої освіти визначається, що учень 7-го класу має розуміти різні види письмового тексту: листи, інструкції, журнальні статі, а також визначати їх зміст та знаходити в них потрібну інформацію. Обсяг текстів для читання для 7-го класу має складати 150-200 слів. ЛСК, у свою чергу, формується інтегровано та передбачає здатність учня визначати в прочитаному культурознавчу інформацію.

Другий підрозділ роботи характеризує зміст, цілі, етапи ЛСК та компетентності в читанні. Компонент лінгвосоціокультурних знань інтегрується в інші комунікативні компетентності, тому його формування під час англовоного читання включається в усі етапи роботи з текстом: перед текстовий, текстовий та після текстовий етапи. Крім того, тексти з лінгвосоціокультурною специфікою мають відповідати певним критеріям відбору: науковості, віковій відповідності, культурної достовірності, різноплановості та виховної цінності.

Другий розділ роботи розпочинається підрозділом, що узагальнює здобутий досвід на педпрактиці з англійської мови. Зазначено, що протягом відвіданих та проаналізованих мною уроків, компонент ЛСК був відсутній, а навчання читанню було мінімальним. Тексти у проаналізованому НМК, за яким працювали учні, представлені на різні теми та охоплюють різні сфери спілкування, вони також відповідають вимогам, навчають різним видам читання. Однак, також компонент ЛСК саме в текстах для читання присутній недостатньо.

Другий підрозділ роботи включає в себе розробки фрагментів уроків на різні види читання – переглядове, ознайомлювальне, вивчаюче, де кожен текст включає в себе лінгвосоціокультурний компонент, а саме без еквівалентну лексику та краєзнавчу тематику творів.

РЕЗІЮМЕ

В першому розділі роботи «Теоретичні засади формування лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в читання учнів основної школи» характеризуються вимоги до обох компетентностей, затверджені державними документами Міністерства освіти України, а також розкриваються цілі, зміст та етапи лінгвосоціокультурної компетентності та компетентності в читанні.

В другому розділі «Методика формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів 7 класу в процесі навчання англomовного читання» аналізується педагогічний досвід, отриманий під час педагогічної практики, а також включає в себе 3 розробки фрагментів уроків для формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі англomовного читання.

Ключові слова: лінгвосоціокультурна компетентність, компетентність в читанні, культурознавча та краєзнавча інформація.

SUMMARY

The first chapter of the work "Theoretical principles of the formation of linguistic and sociocultural competence and reading competence of secondary school students" describes the requirements for both competences, approved by the state documents of Ministry of Education of Ukraine, and also reveals the goals, content and stages of linguistic and sociocultural competence and reading competence.

The second chapter "Methodology of formation of 7th grade students' linguistic and sociocultural competence in the process of learning English reading" analyzes the pedagogical experience gained during pedagogical practice, and also includes 3 created fragments of lessons for the formation of linguistic and sociocultural competence in the process of English reading.

Keywords: linguistic, sociocultural competence, reading competence, cultural and regional information.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – М.: Издательство ИКАР, 2009. – 448 с. URL: <http://learnteachweb.ru/articles/azimov.pdf>
2. Андронкина, Н. М. Формирование лингвосоциокультурной компетенции в обучении иностранному языку / Н. М. Андронкина // Литература и общественное сознание: варианты интерпретации художественного текста. – Бийск, 2002. – С. 42-43.
3. Бирюк О.В. Формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів засобами англomовних публіцистичних текстів // Вісник ЖДПУ. – Житомир: Вид. центр ЖДПУ, 2003. – Вип. 12. – С. 157-159.
4. Богин Г.И. Модель языковой личности в её отношении к разновидностям текстов. – Л., 1984
5. Буланкина Н.Е. Развитие поля языковой культуры личности средствами социальной сети Facebook / Н.Е. Буланкина, С.Ю. Полянкина // Иностранные языки в школе. – 2011. - №6. – С.33-38.
6. Державний стандарт базової середньої освіти (Додаток №5), затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 URL: https://knlueduua-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/olha_ustymenko_knlu_edu_ua/Eb_br_4j71FFlQr4Oe_uiz_UBQ_0_n0vOJdCMhSuRz06Xbw?e=qpibNO
7. Елина, Е. Н. Формирование социокультурной компетенции у студентов высших учебных заведений / Е. Н. Елина // «Лингвауни-98». Третья Международная конференция ЮНЕСКО. Москва. 3-7 июня 1998. – Москва : МГЛУ, 2014. – С. 35-38
8. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. М.: 1987. – 163 с.
9. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

10. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи для закладів загальної середньої освіти», за ред. Редько В.Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І. та ін, рекомендована Міністерством освіти і науки України наказом від 12.07.2021 №795 URL:https://osvita.ua/doc/files/news/830/83023/Inoz_mov_5-9-kl_Redko_ta_in_14_07.pdf
11. Навчальна програма з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивчення іноземних мов 5-9 класи, затверджена Міністерством освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>
12. Сафонова, В. В. Социокультурный подход: основное социальное педагогическое и методическое положения / В. В. Сафонова // Иностранные языки в школе. – 2014. – №11. – С.2-13.
13. Сысоев, П. В. Информационные и коммуникационные технологии в обучении иностранному языку: теория и практика: монография / П. В. Сысоев. – Москва.: Глосса-пресс, 2012. – 252 с. – ISBN 978-5-397-03791-4.
14. Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 408 URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-iii-stupenya-408>
15. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
16. Фондові лекції викладачів факультету іноземної філології : [навчальне видання] / За заг. ред. П. Л. Шулик, О. В. Кеби. – Частина II. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2014. – 196 с.
17. Шерстюк О. М. Навчання читання з використанням дидактичних матеріалів для самостійної роботи в старших класах середньої школи / О. М. Шерстюк, І. М.

Шульга // Іноземні мови. – 2003. – № 4. – С. 15-20.

18. Шумаков, Д. Г. Методика формирования социокультурной компетенции будущих переводчиков на основе эпистемического подхода: дис. на соиск. уч. ст. канд. пед. наук: 13.00.02 Курск. гос. ун. – Москва.2013. – 163 с.

19. Byram, M., Morgan, C. et al 1994, Teaching-and-Learning Language-and-Culture. Clevedon: Multilingual Matters.

20. Byram, M., Nichols, A. and Stevens, D. 2001, Developing Intercultural Competence in Practice. Clevedon: Multilingual Matters.

21. Fennes, H. and Hapgood, K. 1997, Intercultural Learning in the Classroom. London: Cassell.

22. Focus 2 Students' Book, Volume 2. Front Cover. Vaughan Jones, Sue Kay, Daniel Brayshaw. Pearson Education Limited, Mar 10, 2016 - English language - 160 p.

23. Identity A2 to B1 Student`s Book, Carla Leonard, Elizabeth Sharman. — Oxford University Press, 2019. — 313 p.

24. Tomalin, B., &Stempleski, S. (1993). Cultural Awareness. Hong Kong: Oxford University Press. In Álvarez, J., & Bonilla, X. (2009).